

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

II. Opus esse videtur Synagogae magnae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

libri Esther. scribunt Epiphanius, Augustinus, & Isidorus. Eusebius Esdra recentiorem putat. Pseudo-Philo, sive Jedideus, quem representavit R. Azarias in Lumine oculorum, Joachimum summum Ebraeorum Pontificem, Josuæ filium, ejus qui Josedecum patrem habuit, id operis Mardochei rogatu suscepisse arbitratur. Theologo-Politicus Scriptor hunc Librum censet ab eodem Auctore profectum, qui Esdrae, Nchemiae, & Danielis libros elaboravit, idque post reparatum à Juda Machabæo Templi cultum, excerptumque fuisse ex altero libro, qui Estheræ nomine inscribatur, & cujus mentio extat ad calcem noni capitis libri hujus de quo agimus, quemque jam olim intercidisse ait: quippe secundi Templi perinde ut primi temporibus viros fuisse, quibus curæ erat res gentis suæ literis prodere. Quæ ut temere, & nulla ratione conficta, jure à nobis exploduntur. Magnum vero recentiorum Interpretum, & aliquot etiam Ebraeorum agmen pro Mardocheo pugnat; Aben Ezra in his, & Abrahamus

Clem. Alex. Strom. 1. Esther. 9. 20, 23, 26, & 12. 4.

Hispanus, qui Sipientis cognomen reportavit. Quibus omnibus præit Clemens Alexandrinus. Nititur ea sententia his verbis libri Esther: *scripsit itaque Mardocheus omnia hæc, & literis comprehensa misit ad Judæos.* Et mox: *Susciperuntque Judæi in solennem ritum cuncta quæ eo tempore facere ceperant, & quæ Mardocheus literis faciendâ mandaverat.* Tum deinde: *Et cuncta quæ gesta sunt, epistola, id est Libri hujus volumine continentur.* Item hoc altero: *Sed & Mardocheus rei memoriam literis tradidit.* Serarius vero Mardocheum & Esther operas suas simul ad libelli hujus scriptionem contulisse colligit ex his Septuaginta Interpretum verbis, quæ extant nono capite: *ἡ ἑσθηρα ἰσθὴρ ἢ βασίλισσα, θυγατὴρ ἀμινάδᾶδ, ἡ μάρδοχαίου ὁ ἰουδαῖος, ἃ ἐποίησαν.* Et scripserunt Esther regina, Aminadabi filia, & Mardocheus Judæus, quæ fecerunt. Quibus & hæc quoque potuit addere, quæ caput idem claudunt in Vulgata editione, & quibus narrantur Judæi, quæ ad se scripserant Esther & Mardocheus, observanda suscepisse, & omnia quæ Libri hujus, qui vocatur Esther, historia continentur: quasi id sibi velit, Librum hunc, de nomine Estheræ dictum, illud ipsum esse quod ad Judæos à Mardocheo & Estherâ scriptum est.

Opus esse videtur Synagoga magna:

Joseph. libr. 1. contr. Apion.

II. Mihi vero Thalmudistarum imprimis probatur sententia, qui Babæ Batræ primo capite factum hunc esse decernunt Synagoga magnæ. Idem censuerunt & Magistri complures alii ex eodem grege. Hac sententia superiores omnes fere continentur sententiæ, tum eorum qui Esdræ, tum eorum qui Mardocheum auctorem agnoscunt, tum & eorum qui Joachimum, quippe qui Synagoga interesse potuit, ut pote Josuæ Pontificis filius. His quidem temporibus recentiore neutiquam esse Librum censet, quem constat fuisse in Ebraeorum Canone. Atqui hunc Canonem Artaxerxe Longimano & Esdra posteriorem non esse diserte docet Josephus. Mardocheum, vel Esther, vel utrumque, scripsisse opus hoc quod extat minime sane probant testimonia illa superius adducta. Nam quomodo in ipso hoc Libro narrare potuisset Mardocheus se Librum scripsisse, ad Judæos misisse, hunc ipsos suscepisse, & quæcumque eo mandabantur peregisse? Librum scriptum ante esse oportuit, quam mitteretur ad Judæos, ab iis susciperetur, & tradita in eo præcepta observarentur, multo etiam magis ante quam missio illa, ac susceptio, atque observatio scriberentur, Atqui scripta ea sunt in Libro hoc quem habemus. Ex quo plane efficitur Librum, seu Epistolam Mardochei ante scriptam esse, quam hic quem usurpamus Liber scriberetur. Cum autem ad Judæos missa esset Epistola hæc, tantæ rei gestæ historiam, tam insignem divini favoris testificationem, quodque caput est, festi diei solenni & anniversario ritu celebrandi sanctionem continens, dubitare profecto minime licet, quin accuratam rei narrationem in literas retulerint, vel ob id maxime ut festi Phurim diei origo posteris innotesceret. Hanc enim præcipuam ac primariam perscribendi Libri causam fuisse opinor. Ac si quis attendat ad nonum caput, ac initium decimi quod opus claudat, id profecto Scriptori unice propositum comperiet, solennium illorum causam, ceremonias, & sanctionem explicare. Hoc autem Synagoga magnæ munus fuit. Ad hæc suadet ratio magnam Epistolæ Mardochei, vel alterius quæ à Mardocheo & Esther scripta est partem, ac fortasse totam, Synagoga magnæ proceres, pro sua adversum illos reverentia, in librum quem lucubrabant inseruisse, aliquibus duntaxat ad historiam concinnationem adjectis. Mirari ergo subit unde tanta Anabaptistas ac Lutheranos nonnullos vafania inceperit, ut commentitiam historiam hanc ac fictitiam esse arbitrarentur. Nam cum solennia Phurim observasse tamdiu Judæos pateat ex Machabaico secundo & Codice Theodosiano, eaque dicta sint dies Phurim five Sortium, & Amanea, & Mardochaica; quis homo non plane ceritus aut vancors opinari possit ex figmento, aut ut Lutherani quidam loquuntur, ex Tragicomædia, religionem festi hujus diei & anniversariam celebritatem profluxisse? Dixi dies Phurim fuisse appellatos: Septuaginta habent *φουεζι*, perperam pro *φουεζι*, hoc est *פּוּרִים*,

1. Mach. 15. 37. Cod. Theod. L. Judæos. Tit. De Judæis.

quod idem est ac פורים. Jamdiu est cum codicibus Septuaginta Interpretum mendum hoc inolevit; quippe & Josepho fraudi fuit: sic enim habet: *ὅτι ταῦτα μὲν Ἰουδαῖοι τὰς πενήτην ἡμέρας ἑορτάζουν, πεντηκονταετησίαν αὐτὰς φερούσι*. Propterea *Judei supra memoratos dies celebrant, Phurim eos appellantes*. Quod ne quis culpa librarii putet evenisse, nomen à φερούσιν, *servare*, videtur derivasse; mox enim dixerat: *ἔργα ἃ δὲ πεντηκονταετησίαν τὰς Ἰουδαῖοις ταύτας ἑορτάζουν τὰς ἡμέρας μεμνησάντας ὅδ' αὐτοὺς ἐν ταύταις ἡμέραις ὑπὸ ἀμάνου, διὰ τὸ ποιῆσαι ἐν διακοσμήσει μὲν τὸν κίνδυνον ἐν αὐταῖς, τοὺς δ' ἐξέσθαι τιμωροτάτους, ὡς ἀμνησῶνται αὐτὰς ἐν γαλαθιστοῦντες τῶν θεῶν*. Scripsit autem *Marochus ad Judæos, ut hos dies observarent: nam cum diebus illis parum abfuisset ab interitu, quem ipsis paraverat Aman, recte facturos si periculo liberati, & hostes suos ultii, eos servent Deo gratias agentes*. Vides ἑορτάζουν & ἀμνησῶνται pro φερούσιν usurpata *συνωνύμως*. Paterer Perficam vocem פורים ignorasse Josephum, si non & Ebraicorum etiam fuisset satis rudis, & gentilitii sacrorum Codicum exemplaris securus in Septuaginta Senum interpretatione acquievisset.

III. Porro festum hoc Phurim, quod ex Epistola Phurim originem & institutionem habuit, libri Esther antiquitatem egregie approbat. Libri quippe hujus Epistola Phurim præcipua & maxima pars est, ut qui genuinam hanc esse ostenderit. Libri γνησιότητι una ostenderit. Cognoscitur ea quoque ex Ebraicorum Canone, in quo liber Esther locum habuit: Canon autem ille Artaxerxis Longimani ævo, ut dixi, conditus est. Sed & aliud vetustatis argumentum præ se fert ipse Liber initio undecimi capitis, ubi leguntur ista in editione tum Græca, tum Latina: *Anno quarto, regnantibus Ptolemæo & Cleopatra, attulerunt Dositheus, qui se Sacerdotem & Levitici generis ferebat, & Ptolemæus filius ejus, hanc Epistolam Phurim, quam dixerunt interpretatum esse Lysimachum Ptolemæi filium in Jerusalem*. Epistola Phurim magna pars est libri Esther, ut jam monui. Ergo Librum hunc Lysimachus magna ex parte Græce interpretatus est, vel Ptolemæo & Cleopatra regnantibus, vel paulo etiam prius. Hieronymus vero in Præfatione in hunc Librum, Græcam interpretationem qua usus est, quam esse eam ipsam quæ nunc extat manifestum est, Septuaginta Senibus adscribit, & in Vulgata editione repertam à se significat, hoc est ea quæ κοινή appellabatur. Hieronymo quoque vetustior Origenes eosdem interpretationis hujus Auctores agnoscit. Quem ergo dicemus Interpretem, Lysimachum, an Senes Septuaginta? Equidem sic existimo, cum bona pars libri Esther constet Epistola Phurim, hanc autem Epistolam interpretatus sit Lysimachus, bonæ partis libri Esther interpretem habendum esse Lysimachum; Septuaginta vero Senes, ne actum agerent, interpretationem hanc lucubrationi suæ intexuisse, quemadmodum Synagoga magna Epistolam ipsam in Librum infarferat; & ne improvido Lectori fraudi esset diversarum lucubrationum permixtio, monitionem hanc adjecisse; illic autem memoratum Ptolemæum, Philadelphum esse, cujus anno septimo Libros sacros interpretati sunt Septuaginta Senes; ut habet Epiphanius in libro De ponderibus & mensuris: cum ejusdem anno quarto Dositheus & Ptolemæus filius Epistolam Phurim à Lysimacho conversam attulerint. Cleopatras vero nomen plurimis Ægyptiorum regum uxoribus commune fuit. Magna est interpretationis hujus licentia, exemplar *laciniosis hinc inde verborum finibus trahens*, ut ait Hieronymus; neque illic Septuaginta Seniorum castitatem in convertendo & fidem reperias; ut vel inde alienum Interpretem possis agnoscere.

IV. His opponi possunt varia argumenta, quorum præcipuum oritur è sex posterioribus Libri hujus capitibus, quæ in Ebraico exemplari desiderata, in Septuaginta Interpretum editionibus reperiuntur. Cum enim capita hæc è variis hinc inde locis excerpta sint, sequi ex eo videtur interpolatum esse Librum, discerptum, & aliqua sui parte multatum; atque hanc fortassis ob causam à Melitone Asiano, Athanasio, & Gregorio Nazianzeno è sacro Canone esse expunctum. Alii aliter respondent: Origenes in Epistola ad Africanum hæc in Ebraico exemplari olim habita fuisse, atque inde demum excidisse probabile esse putat. Grotius composita censet à Profelytis Helenistis ἑρπυλλοῦσι & filium oratorio more exercentibus. Sixtus Senensis deprompta esse vult ex diversis Historicis, præcipue vero ex Josepho, in eoque ἀπολεῖσθαι haberi Epistolas Artaxerxis: quorum postremum aperte falsum est; prius vero adeo incertum, ut sua inde sumsisse Josephum longe sit verisimilius. Bellarminus duas conjicit fuisse Libri editiones Ebraicas; priorem breviorem, quæ superest; posteriorem laxiorem, & aliquot additamentis auctam, quæ interciderit quidem, sed unde Interpretatio Græca quæ extat prodierit. Ego vero quoniam Synagoga magnæ Librum hunc acceptum refero, complures ad eum scribendum animum adjecisse puto; atque inde factum, ut diversa ejus extiterint exemplaria; Ebraicum hoc quod habemus; atque item alterum paulo locupletius, unde Græca quæ usurpamus cum additamentis deri-

Probatur
ejus γνησιότης
& antiquitas;
deque Græca illius
interpretatione
disputatur.

Orig. Epist. ad
African. &
Tom. 2. in Joh.

Hieron. Præf.
in Esth.

Reselluntur
argumenta
Adversariorum.

Primum argumentum,
in quo disputatur
de sex
postremis libri
Esther capitibus.

Melit. apud
Euseb. Hist.
Eccles. lib. 4.
cap. 26.

Athan. in Synop.
Gregor. Naz.
Carm. de Scriptur.
Grot. Præf. ad
Additam. Esth.
Sixt. Sen. Bibl.